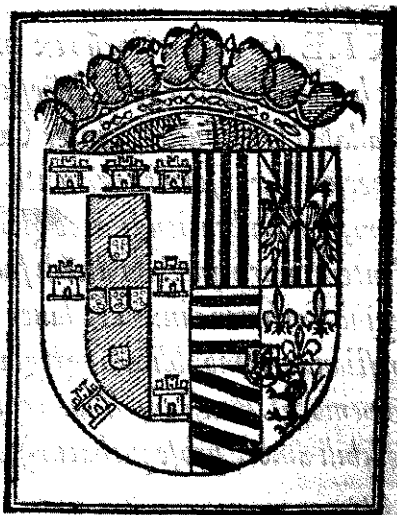

DE OBITU ET APOTHEOSI
INVICTISSIMI IOANNIS TERTII
Lusitanæ, & Algarbiorū Regis, Africi, Persici, Indici,
Arabici, Æthiopici. Qui anno. 1557. tertio Idus
Iunij ad superos concessit. Necnon de mi-
seranda serenissimæ Reginæ Catha-
rinæ lamentatione opus, à Cada-
bale Grauiō Calydonio,
cum Scholijs & annota-
tionibus, in lucem
editum.

*Subijt Sanctæ Inquisitionis examē, cum ordinariæ autoritatis
approbatione, & nihil quod pium lectorē offendat, habet.*

¶ Vlissippone excudebat Franciscus Correa
Typographus Serenissimi Cardinalis
Henrici. Anno 1565.

AD LECTOREM.

NON timeo rabidos dentes, linguasq; nefandas,
Lysiadum regum fortia facta cano.
Tutus ab insidijs volitarit ubiq; locorum,
Qui mecum scribat regia gesta simul.
Vos igitur vates, tangit quos gloria fama,
Lusitanigenas tollite ad astra duces.
Quod ni ego fecissem paterer ludibria, risus.
Nauigo sed portu, gratia sit Superis.

OPERIS ARGUMENTVM.

LUSITANIE & Algarbiorū rex inuictissimus Ioā
nes tertius ex hac lachrymarū valle discesserat. Mortē eius
tristissime luget Cadabal Grauius, atq; inter Cœlicolas ad supre
mi regis solium superiora, & inferiora cernentem, suos alloquen
tem & consolantem, summa beatitudine, ac gloriæ perpetuitate
in æternum gaudentem, mira quadam dicēdi facilitate collocat.
Præclarissima regina Catharina iuxta cadauer misere lamenta
tur, regisq; in Christianam rempublicam egregia beneficia, & im
mortalia gesta cōmemorat. Præstantissimo regi Sebastiano ne
poti (quem incredibili amore prosequebatur) omnia prospera fe
liciaq; bene precatur.

Cadabalis Grauius ad prudentissimam reginam Epistola hæc, fa
miliare scribēti genus vincit. Eius enim phrasis tragicum sapit
stylum, clarissimiq; regis egregias laudes, ad Panegyrici formam
cum reginæ cōmendatione breuiter, ac succincte complectitur.

CLARIS-

CLARISSIMÆ, ATQUE PRÆSTANTISSIMÆ Catharinæ Portugallie, & Algarbiorum reginæ citra & ultra mare in Africa, Domineq; Guineæ Cadabal Grauius Calydonius. S. D.

VANQUAM NON EA ERV. diſtione, nec dicendi facultate præditus sum, vt ad te mihi liceat ſcribere præſtantiffima Regina, (maiorẽ enim te ſciebam, quã vt ad legẽdũ carmina, quæ in obitum inuictiffimi Ioãnis, tuĩ chariffimi coniugis, Luſitanorumq; regis, inq; tuos miſerãdos luctus, quibus nihil triftius vnquã fuit, pingui (quod aiunt) Minerva condiderim, deſcenſuram putarẽ.) Eſt tamen tuæ gloriæ, tuæ dignitatis, ampliſſimarumq; laudum tantus ſplendor, vt vèrendum, ac regalem oculorum tuorum aſpectum (licet venerãdæ poteſtatis facibus me longiffime ſubmoueas) non perhorruerim, tuum ac tuorum grauiſſimum iudicium ſubiturus, priuatus, & infimæ ſortis homo, cũ ad colẽdum te religioſe, ſola ſuperſit audacia. Sed quanta potero breuitate, pro mea mediocritate, tuæ atq; tuorum glorioſæ æternitati conſulẽs aperiam, & paucis abſoluam. Quum Braccharæ, quæ populi Romani totius orbis domitoris ſuperba Colonia fuit (religioſiſſimo viro Baltheſare Limpio Hiſpaniarum primite viuente) non infelicior literas proſtiterer. Tuus ille placentiſſimus coniux, iuſtitiæ, religionis, vèræ pietatis, catholicæq; fi dei clariffimum lumen, tumidi & ſpãtioſi ſulcator Oceani. Rex ille Perſic⁹, Arabic⁹, Africus, Indic⁹, Aethiopicus. Rex ille pientiffimus atq; notiſſimus, mandorum

Et terrarum, quas cunq; Sol oriens, occidensq; videt, inuentor.

Qui ultra spumofum Indum, rapidū Gangē, nemorosā Iauam,

*Indus, & Gāges
fluuij orinetalis
Indiæ sunt.*

*Iaua est anthro
pophagorum o
rientalis insula.
Malaccha Asiæ
regio orientem
versus.*

extremāq; Malaccham victricia signa perduxerat. Rex innocentissimus, sanctissimis moribus,

Et præclarissimis virtutibus illustrissimus, & generis humani gratissimus amor, Rex ille regum maximus, in cuius serenissimo vultu, & oculorū admirabili vigore quiddam sublime, conspicuum, venerabile, & regia maiestate dignum apparebat.

Qui concinnam, & elegantem corporis habitudinem, Heroicā pcceritatē, necnō generosissimi animi egregias dotes diuinitus sortitus erat. Qui nec Macedoni iure cesserat Alexandro. Rex omnium quos terra sustinebat amplissimus, Christianissimus, integerrimus, patriæq; parens amantissimus, ad supremi regis solium sedesq; beatas, cœlicolas Heroas, lucidissimūq; solis iubar visurus, ex hoc seculo tanquā ex temporario domicilio ad vitam æternam commigravit. (Cuius interitu condolere (cum perpetua & summa beatitudine, verisq; delitijs in gloria fruatur) magis inuidi quā amantis est. In regis tamen præcellentissimi desiderio, & omnium Christianorum tristissima solitudine affici dolore ingenui animi & generosi spiritus est. Tristia facta, & lacrymabile funus vigilantissimi regis grauius lugere ac deplorare, gemitu, luctu, querimonijs & lamentis testificari mortales, humana patitur fragilitas. Abijt ad superos, ad sacratissimam omnipotentis aulam, ad palatia summa tonantis, nosq; reliquit Rex ille regum fulgentissimum sydus, veterum memorabile morum exemplum, quo nihil maius, nihil illustrius, nihil iustius, ni-

hil man-

bil mansuetius, nihil benignius, nihil religiosius, nihil constantius,
 nihil grauius nec antiquius inter mortales p tot secula terra,
 tulerat. Cui mors nimis properata iniuriam fecisse quoddammo
 do videtur. Qui terras alias alia maria, alios orbes, alia sydera,
 tot sinus tot promontoria Optimo, maximo ducēte Deo feliciter
 inuenerat. Qui tot oppida munita, tot fūdata scopulis, & altis-
 simis rupib⁹ castella, tot littore Oceani maritimas vrbes, tot opu-
 lenta regna, tot barbaros & indomitos reges, audaces Arabes,
 temerarios Persas, pugnaces Garamātas, sagitti- Garamātes, im-
 feros Parthos, Anthropophagos & inhumanos In- manes populi
 dos, Mauros infidos, vapore solis adustos AEthio in Africa.
 pas, Semiferos Arthabathitas, tot vagantes sine le Anthropopha-
 ge populos, horribili vlulantes, atq; frementes mar gi qui humanis
 te Turcas, pontiuagos ac furentes Pyratas, tot na vescuntur car-
 tiones ferarum more viuentes, tot maris immania nibus.
 monstra, tot denique portenta terrarum, ad que AEthiopia pars
 omnia, ne velocis quidem fame præpetes euolau- Africæ torridæ
 rant penne, sempiternis honoribus Rex vnice di zonæ subjecta.
 gnus expugnauit, domuit, atq; profligauit. Nefan AEthiopes AE
 dorum Idolatrarum sceleratam rabiem, Maume- thiopiæ populi
 thicæ perfidiæ teterrimam pestem, veræ atque ca- uarijs nomini-
 tholicæ religionis Christianæ propugnator sola ve bus dicti, quo-
 nerandi nominis maiestate, & animosi perspicuo rum alteri ad O
 virtutis miraculo prosternebat, & ad verum cul- rientē alteri ad
 tum sinceramq; fidem anxie restituebat. Cuius sin Occidētē spec-
 gulari beneficio, quæ in penitissimis, ac remotissi- tant.
 nis Indie locis rerū Natura parēs occultauerat, Arthabathithæ
Soliuagi.
 Pyrata qui per
 mare grasatur
 portentū idem
 est quod mon-
 strum.
 Idolatra qui dū
 taxat imagines,
 seu simulachra
 veneratur.

in promiscuo sunt usu facta. Qui vere pacifici Salomonis, & strenui Græcorum ducis, quem populorum pastorem appellat poetarum princeps Homerus, vices gerebat in terris. Subiectis parcebat, supplicibus consulebat, insolentes, atq; superbos prospere debellabat, iustissimas, necnon sanctissimas leges populis æquo ferebat, ad nocendum mansuetissimus agnus, aduersus ea, quæ pietati essent aduersa, rugiens Leo. Cuius omnia cõsilia, studia, conatus huc tendebant, vt eos vnus amor, & communis iungeret concordia, quos communis etiam fides copulabat. Hoc, vt Ecclesia suis atq; pprijs dotib⁹ effloresceret, noctes atq; dies pro virili parte moliebatur. Pulcherrimũ profecto mun⁹, & tali tan toq; principe dignum, cui prouidētissimũ, ac mitissimum ingenũ cælitus a Deo datum erat. Inter eruditissimos proceres, eloquentiæ & literarum antistites, sacræq; Philosophiæ candidatos, & antiquitatum exequentissimos, veluti in Musarum gremio educatus fuerat. Sic regnavit, sic vixit, sic festam trãquilatam, lenitatem, & charitatem secutus, de Christiana religione benemeritus, infandos bellorum tumultus inter filios pacis abominatus, & ultore gladio insurgens, gloriose triumphauit. Vitam inculpata, & sine vlla sinistri rumoris macula aspersã, ad extremum vsq; diem, vt prudentissimum Monarcham decebat, egit. Quo regnãte rebus humanis nouum quoddã ver affluebat, & aurea Saturni tempora mundo esse reddita videbantur. Colebantur agri, vernabant horti, lætæ pascebantur pecudes, edificabantur velle, extruebãtur oppida, instaurabãtur collapsa, ornabantur & augebantur extructa, honestæ crescebant opes, diuinæ atq; humane

*humanae vigeant leges. Reipublicae disciplina elucebat, sancta
 pollebat religio, honesta florebat studia, adductis undiq; doctis
 simis viris ad hoc munus. Pauperum melior status, splendidior
 opulentia diuitum. Erudiebatur iuuentus, tranquillo fruebantur
 ocio senes, in pretio erant opificum artes. Ex felice Arabia, ex
 diuite India & Persia, alijsq; peregrinis mundi partibus, ad ho-
 minum varios usus necessariae merces frequenter asportabatur.
 Validis biremibus, turritisq; nauibus facilis cursus, ac recursus
 erat. Cuius immortalia, & memoranda facinora, egregias laudes,
 insignes victorias, gloriosissimosq; triumphos, necnon lamentabi-
 lem discessum pro mea tenuitate describere tentarem, indignus
 qui tuorum annumerarer turbae. Nisi ornatissimos viros Iacobum
 Tevium & Hieronymum Osorium, ingenij duo luminaria, auspicijs
 tuis fortissimorum Lusitaniae regum gloriosae memoriae, & celebri-
 tatis studiosissimos e tot, tantisque trophaeis multascripsisse, &
 scripturos esse animaduertere. Quorum obscuram diligentiam aliorum
 assiduis curis praeferenda existimo. Ego tamen sub eorum correptione
 (si modo tua celsitudo ferat) in tuae spem gratiae, ingenij
 mei (quod alias mediocre mihi a Natura datuerat,) neruos pro
 mea virilicontenda, nam me laboresq; meos non omnino aspernatur
 docti, licet Musas a limine, ut est in puerbio, salutarum. Sed mea non
 probo, homo enim sum, & haec ob paupertatem succisuis tem-
 poribus longioris vitae praemio contentus furtim curare soleo.
 Te tamen de Christiana republica benemeritam, quamuis optimus
 ille mundi, rerumq; omnium fabricator Deus in altissimo gene-
 ris humani fastigio collocauerit, me aliquando respice, & ad haec
 carmina tuae, tuorumq; gloriose immortalitati a me in hac mea*

sterili professione euigilata, regios oculos conuertere non sit oro
 molestum. In quibus saltem incredibilis amoris erga tuam su-
 blimitatem, & splendorem, argumentum aperte cognosces, atq;
 videbis. Ad institutionem, aut in aliquam saltem institutionis
 partem clarissimi Sebastiani tui dilectissimi nepotis (Quem cœ-
 licus á Deo maximo ex æthereis demissum sedibus, dubijs & ad-
 fluctis rebus auxiliaturū, & in miserrima totius regni tristitia
 & anxietate, secundioris fortunæ spem allaturum esse omnibus
 compertum est,) si forte (quod futurum non auguror) mea opera
 & industria, aut dicendi mediocri facultate, (quæ ab amicis nõ
 nunquam probatur) opus sit, (& si ponderi ferendo non sim ap-
 tus) tua sublimitate iubente, non demorabor, vt qui Grauius
 ab antiqua Græcorum origine natus appellor, magister atq; poe-
 ta regius aliquo modo dicar. Qui tam accurate nobilissimæ atq;
 beneficentissimi regis mortē defleuerim, tristissimosq; animi tui
 sine fine dolentis affectus expresserim, & si veteres & obductas
 cicatri aliquo tēporis intervallo cicatrices (si refricantur)
 cē, pro eo quod in noua vulnera redituras esse, cum hæc scriberem
 est doloremtem in noua vulnera redituras esse, cum hæc scriberem
 porum spatio le nõ dubitabā. Quod si fiat, non me tanti regis ob-
 nitū renouare. sequijs parum profuturum autumo. Qui, qui
 Sumpta Metha bus moribus, & quo genere natus sim á multis,
 phora á corpo- rali vulnere, sed præcipue ex illis duobus Hispaniensium lati-
 quod iam coit- norum principibus (á me supra memoratis) quos
 cicatrice obdu- tuæ sublimitati commendatos esse velim, facile di-
 etum. sces. Interea t amen omnium prorsus celeberrima regina, cui dare
 grandia, & virtutis amatores muneribus afficere dulcissimū est,
 meæ temeritati & audacæ veniam dare digneris, quàm ego in
 genue

genue non meruisse fateor. Qui venerabiles oculos tuos, & pur-
 gatissimas aures tristi, ieiuna, hebetè, & ingrata Epistola, humili
 genere scripta imprudèter offenderim. Dumq; alia (vt arbitror)
 tibi, tuisq; placitura cõpono, hæc hylari vultu, atq; Hylaris modo
per ypsilon, mo
per iota scribi-
tur.
 serena fronte (qualem præstantissimæ decet esse
 reginæ) perlege carmina precor. Quæ tuæ celsitu-
 dini, videlicet ego si non eruditus, at certe gloriosæ immortalita-
 ti, venerandoq; nomini tuo deuotissimus, atq; deditissi-
 mus homo religiosa mentis pietate, quasi Deo
 donum dedicauerim. Vale. Compo-
 stelle, quarto Kalen. Augu.
 Anno. 1565.

B 20 AD

AD SERENISSIMAM PORTV
 galliæ, & Algarbiorum Reginam Cathari-
 nam, cuiusdam Vlyssipponensis poetæ sup-
 plicatio, ne ad proprios lares Cadaba-
 lem Grauium Calydonium re-
 meare patiatur.

C Vr Regina potens Grauium permittis abire?
 Qui regis funus, famâq; decusq; perenne,
 Egregias laudes, horrentia bella, triumphos,
 Cœlestesq; domos, habitataq; regna beatis,
 Æquora cum scopulis, montes, fluuiosq; lacusq;
 Prælia ventorum, motosq; ad sidera fluctus.
 Infernas sedes, Barathrum, manesq; profundos.
 Diluuium, atq; hominum tristissima facta, furentiū
 Hippothalassorum rabiem, Nymphasq; Deosq;
 Quos fert unda maris, serpentum sibila, rictus.
 Setibidenq; pium, gnatosq; nurusq; pauentes,
 Atq; thori charam sociam, molemq; vagantem
 Austris, atq; orbem miseris animalibus orbem.
 In pisces odium, pontiq; immania monstra,
 Lysiadum celebrem stirpem, vexilla, trophæa.
 Quiq; tuos luctus, planctus, gemitusq; dolentis
 Descripsit calamo, breuiterq; insculpsit adunguem
 Orat Vlyssippo, Proceres, iuuenesq; senesq;
 Vt Grauium teneat cygnum, quam condidit olim
 Littus ad Oceani Acropolis, facundus Vlysses.

Hippoth.
 i. Marino-
 rum equo-
 rum.
 Seth. i. No-
 am. Patro-
 nymicum
 longe repe-
 titum.
 Austris .i.
 ventis. Spe-
 ciè pro ge-
 nere poluit

IN

 Pen-
 Con-
 pleru-
 mon-
 Pra-
 E-
 Vme-
 R-
 Nec-
 D-

6
IN OBITVM ET APOTHEOSIM

sim præcellentissimi atq; inuictissimi Ioannis
tertij Lusitaniæ, & Algarbiorum Regis,
citra et ultra mare, Dominiq; Guineæ,
Persici, Africi, Æthiopici, Indici,
Arabici, Cadabalis Grauij
Calydonij funebre
carmen.

VGE AT heu tellus, doleat quoq; pō
tus & aër.

Horretes umbras mittat vterq; po
lus.

Percutiant imas rutilantia fulmina valles,

Altaq; piscosis stagna refusa vadis.

Contranaturam suam, altissimi namq; montes, arces & templa
plerunq; fulminibus infestantur. Sene. Altos feriūt fulmina
montes. Vnde montes in Epiro dicuntur Acroceraunia.

Præcipitesq; ruant turrets, & regia recta,

Et frondes arbor non gerat ipsa suas.

Vinea non mites producat palmite botros,

Rus nec purpureas fundat vt ante rosas.

Nec sint curæ apibus post hac redolentia mella,

Destituant ramos aurea poma suos.

Ex incredi
bili dolore
animi hæ
proficif-
cuntur im
pccationes.
Tellus. i. o-
mnes quos
substinet
ipsa tellus.
Cōtinēs p
contento,
Po. Arcti-
cus & An-
tarticus.
ubi noctes
sive crepus-
cula spatio
sex mensiū
continuan-
tur.

B 2

Non

i. oia præ
postero fi-
ât ordine.

*Non cythis capræ, ceruus nec gaudeat vnda,
Nec tyrio rubeat murice lana bibax.
Decurrantq; super lapidosos flumina montes;
Atq; trabant cerui per iuga summa canes.
Effugiant Aquile timidæ volitante columbas
Penna, montanos gignat & Orca lupos.
Turbida per cælum rapiantur nubili vento,
Obscuris condat Sol radios tenebris.
Lunaq; nigrescat, frangantur roboræ, Pisces
Per nemora insultent, mugiat omne solum.
Antraq; tristifico reboent montana fragore,
Altus Athos Pindum, Pelion Ossa ferat.
Ensiser Orion nimbos perfundat, & æquor
Horreat, & mundo sit tremor, atq; chaos.*

Ensiser Orion, &c. Orion ab aquarum inundatione dicitur apud Græcos, quod eius tempore ortum habeat hyems, & mare ac terras tempestatibus turbet. Latini eum iugulam vocant, quod sit ut gladius stellarum fulgore terribilis, qui si fulgeat serenitatem, si obscuretur, tempestatem portendit. Hic venator fuit, dumq; cum Diana concubere veller, eius sagittis secundum Horatium, secundum vero Lucanum ab indignata Telure (quod se nullam feram relicturum minaretur) immisso Scorpione perijt. Sed verisimilius est ab Scorpione interemptum, quo oriente occidit. A Ioue ob singularem, & egregiam virtutem inter astra relatus est. Habet autem has stellas, in capite tres, sed cæteris splendidior media est, in singulis humeris singulas claras, in dextro cubito unam obscuram, in eadem manu unam, in Zona tres, in gladio quem manu tenet tres, singulas in singulis genibus. Et quia sua magnitudine pluribus oritur diebus, incerta eius tempestatem est. Ad quod Vergilius alludens dixit. Cû subito assurgens fluctu nimbosus Orion, inuadæ cæca tulit.

Halæ

*Halcyonesq; suum memores Ceyca per auras
 Deplorent, querulos voce sonante modos.
 In caput ipse Tagus, fuluas qui versat arenas,
 In mare voluat iter, littora rauca sonent.
 Inferiora timens se curuus in æthera Delphin
 Attollat, latices inficiatq; cruor.*

Delphines ante tempestatis exortum subter undas ventorum iniuria affecti, saluunt cateruatim in sublime, atq; sese pertumescunt iactant fluctus. Tempestas enim ab ima profundi maris parte initium habet, flantibus primum per subterraneas cõcavitates ventis, quod hic significat autor.

*Luclifonos cygni morituri ad prata Caystri,
 Ingemunt cantus, & sic vbiq; dolor.*

Cyanea cantio, uel cantilena refertur inter Græciana prouerbia. Notatur & ab AEliaño in opere de naturis animalium, pro uerbij uice. Conuenit in eos, qui supremo uitæ tempore facunde disserunt, aut extrema senectate suauiloquentius scribunt, idq; fere accidere solet scriptoribus, ut postrema quæq; minime sint acerba, maximeq; mellita, uidelicet per ætatem maturiscentem eloquentia, simul cum eruditione. Porro cygnos instante morte mirandos quosdam cantus ædere, tam omnium literis frequentissime celebratum, quam nulli uel compertum uel creditum. ~ AEliañus addit cygnos non canere, nisi flante Zephiro, quem Latini Fauonium appellant. ~ Martialis.

*Dulcia defecta modulatur carmina lingua,
 Cantator cygnus funeris ipse sui.*

*Non thymbra pascantur apes, nec rore cicada,
 Herbida nec carpant pabula quadrupes,
 Garrula proclamet veteri de robore cornix,
 Tristius & solito noctua luce fleat.
 Thurifero Phoenix nido moriatur, & ignem,
 Laurus amet, & fluis amnibus æra natent.*

Auri feri
 fluuii sunt
 Tagus, Her
 mus, Idal
 pes, Pacto
 lus, Arimas
 pus, Duri
 us, Minius,
 Silius, In
 dus, & Gam
 ges.

Cicadae, te
 ste Plinio.
 rore dun
 taxat uiuunt
 quem inuo
 laru red
 dunt.
 Garrula.
 Vergi. Sæ
 pe sinistra
 caua prædi
 xit ab ilice
 cor nix.

De Phœni
 ce lege Pli
 nium lib. x
 cap. ij. per
 totum.
 Laurus A-
 pollini sa-
 cra, ignib⁹
 inimica, e-
 olq; mani-
 festo crepi
 tu quodam
 detestatur,
 qua prop-
 ter ex arbo-
 ribus fulmi-
 ne non ici-
 tur. De cu-
 ius dignita-
 te lege Pli-
 lib. xv. cap.
 xxx. et viti-
 mo.

Lupiq;
 per urbes.
 Alludit ad
 pdigia que
 ante Iulij
 Cæsa. cædē
 uisa sunt.
 Syrmatæ
 talares sūt
 vestes. Pe-
 pli fœmina
 rû indumē-
 ta.
 Sintra op-
 pidū cū ca-
 stello super
 altissimas
 rupes impo-

*Exululent parræ, lyncesq; lupiq; per urbes,
 Impete ventorum culmina celsa tremant.*

Et Philomela querens renouet miserabile carmen,

Qua patet auriferi ripa benigna Tagi.

Dilacerentq; senes manibus sua syrmatæ, peplos

Fœmina diffusis sanguinolenta comis.

Inq; suos redeant fontes verso ordine lymphæ,

Territet immanes coclea parua feras.

Atq; super Sintram ferali murmure bubo

Intonet horrendum, vultur & ore fremat.

Deuoluant platanos nemorosa cacumina flantes:

Cum Zephyro Boreas, Eurus, & Auster humo.

Extenso crepitet per tecta ciconia rostro,

Rupta sepulchrali ferueat Æthna rogo.

Strymoniaeq; grues volitantes Ibyce finus,

Raucifono prodant gutture triste tuum.

Ibycus poeta quidam, cum in latrones incidisset iam occiden-
 dus, grues forte superuolantes obtestatus est. Aliquanto post
 tempore, cum iisdem latrones in foro sederent, rursumq; grues
 superuolarent per iocum inter se susurrabant in aurem, ad sũe
 Ibyci vltiores, eum sermonem assidentes in suspicionem rapue-
 runt, rogatiq; quid nam sibi vellet ea oratio, hæsitanter atq; in-
 constanter responderunt, subjecti tormentis facinus confessi
 sunt: Atq; ita velut gruũ indicio pœnas Ibyco dederunt, ac po-
 tius suo ipsorum indicio, ut dicitur, perierunt.

Ingentes elephas sufflante proboscide truncos

lactet, & informi proterat arua pede.

Aeria nullos dispergat turre corymbos

Vt quondam smilax, fronde tegantur aues.

Et res

*Et referat miseros luctus, gemitusq; dolentum
Montibus, atq; cauis Nympha sonora locis.*

Nympha sonora. Echo, hoc est vocis repercussio. Fit præcipue in conuallibus, & concameratis locis, ubi scinditur ressaltas aer, & acceptæ voces numerosiore repercussu multiplicantur. Quæ quoniam non est vagandi liberrimus campus, ut Plinius scribit, obiectu reflectuntur.

*Perdoleat reges casus, tristesq; ruinas,
Mollescant lapides, duraq; saxa simul.
Pullati resonent Proceres monumenta doloris,
Illachrymet populus, cætera turba gemat.*

*H*Eu terras liquit clarissimus ille Ioannes,
Lusitanorum rexq; Paterq; bonus.
Discessit nostro spes constantissima sæclo,
Integritas morum, nō violata fides.
Scilicet horrendæ ruperunt stamina Parcæ
Magnanimi regis, qui decus orbis erat.
Vix undena pius compleerat lustra, repente
Ex oculis rapuit mors propevata nimis.
Occidit Hesperie lumen, fulgorq; vigorq;
Iustitiæ, & sanctæ religionis honor.
Occubuit cuius placida diadema refulsit,
Fronte, & qui leges, æquaq; iura dabat:
Regia progenies, virtutis & inclyta virtus
Per sublime volans, tendit ad Empyreum.

8
sito, distat
ab Vlysiis
pone vigin
ti miliari
bus.

Vno carmi
ne quatu
or cardina
les vèti cō
præhendū
tur ab au
thore.

Æthna ē
Sicilię mōs
perpetuis
flagrans ig
nibus.

Strimon.

Thraciæ
flu. grui
busabūdās

Alias. Mag
n^o Vlysi
ponigena-
rū ductor
ī altos, &c.
Alexander
cognomi-
ne magnus
(Quē orbis
domitorē
appellant)
ultra Gan-
gē nō pro-
gressus est.
Inuētissi-
mus vero
Rex Ema-
nuel longi
us p̄cessit.
Zapphi. ac
cē. in pen-
& Azamor
Africae sūt
oppida, ab
Regis Ema-
nuelis duci-
bus feliciter
expugna-
ta.
Nomades
Africae po.

Proh iacet exanimis regum celeberrimus ille

Dux, cui terra libens paruit, atq; fretum.

Heu obijt fidei custos, templiq; columna

Aërea, cui tellus cęssit, & Oceanus.

Fortis erat bello, festę quoq; tempore pacis,

Augustus Cęsar qualis & ipse fuit.

Lusitanorum princeps, & ductor in altos

Concessit cęlos, sydereasq; domos.

Humani generis superas migravit ad oras

Dulcis amor, felix quem peperit Maria.

Qui Æthiopus, Seres, Mauros, Turcasq; refregit,

Inq; fugam vertit, non sine laude tamen.

Notus in orbe fuit, pietate animosus & armis,

Magnus quem nobis Emanuel genuit.

Qui domuit gentes, Ganges quas abluit vndis,

Indos & Persas vicerat, atq; Arabas.

Fortis Alexandri longe lateq; reliquit,

Atergo metas, difficilesq; vias.

Inuenit positos Cancri sub sydere mundos,

Et quos nunc populos torrida Zona cremat

Qui Zapphi pugnando recepit, & Azamor olim.

Proq; fide Christi pręlia seua tulit.

Qui vario victor celebres ex hoste triumphos

Duxerat, & Nomadum regna superba domat.

Ante pedes iacuit Libye Libyesq; Tyranni,

Non timuit fluctus, nec fera monstra maris.

Tunc

Tunc primum Nereus celeres miratus euntes
 Naues, obstupuit, delituitq; procul.
 Pontinagi metuere Dei, Tritonq; canorus
 Glaucus, & Ægeon gurgitis ima petunt.
 Pertimuit Thetys, Nymphae expauere biremes
 Æquora sulcantes, tensaq; vela noto.
 Dorida cum gnatis, tumidaq; Palemona nantem,
 Terruit incautum Martia classis aqua.
 Mox redit in puteos visis Melicerta profundos
 Puppibus, & Phorco mens animusq; cadit.
 Ecce senex Proteus monstrorum rector in omnes
 Se mutat species, praeq; timore silet.
 Fit leo, fit tygris, bonasus, basiliscus & arbor,
 Terribilisq; draco, qui modo pastor erat.
 Neptunus pelagi se pulsus sedibus esse
 Confessus, regi tradidit imperium.
 Vincimur heu inquit, video, sceptrumq; remitto,
 Omnia perdidimus, regia nostra iacet.
 Syrtibus imposuit victor victricia signa,
 Praebuit & victas India victa manus.
 Quas genitor terras, populosq; Oriente subegit,
 Rex paribus tenuit prouidus auspicijs.
 Non minor est forti, q̄ vincere parta tueri
 Gratia, qua propter par fit vtrumq; decus.
 Iam Superos adiit, regnumq; solumq; reliquit
 Rex regum splendor, sed meliora tenet.

Triton ma-
 rinus Deus
 Neptuni
 tubicen.

Idē est Pa-
 læmō, qui
 Melicerta.

Prote⁹ Ne-
 ptu. pastor
 incola Pal-
 len. qui in
 varias figu-
 ras verte-
 batur. Le-
 ge Vergi.
 4. Georg.
 atq; Home-
 rū Iliades
 primo lib.
 Bonasus a
 lio noīe bi-
 son appel-
 latur. Bos
 ē syluester
 iubarus in
 Hercynia
 sylua. Leg.
 Pli. lib. 8.
 Regis Ioā-
 nis Apothe-
 osis.

C

Deser-

stellarum
 notus, a
 nultis tri-
 flex dici
 tur. f. p. pri
 us, raptus.
 ac trepida
 tionis.
 A nonnullis
 duplex .f.
 proprius i
 Orietem,
 raptus ue-
 ro in Occi-
 dentem.
 Hic de mo-
 turapo lo-
 quitur au-
 thor.
 Sirius pri-
 Lon. vnde
 Siriacum.
 Verg. Tu
 steriles exu-
 rere Sirius
 agros.
 Alias mari.
 Mox. pro-
 deinde.
 Plin. lib. 12
 cap. 12. In
 nostro or-
 be p. xime
 laudatur Si-
 riacu nar-
 dum, mox
 Gallicum.
 Sine fecē. i.
 clarū, & si-
 ne obfusca-
 tione, quia
 sup. nubes.

Deservit terras cœlesti dignus honore,
 Astriferumq; polum iam subit irradians
 Iam subit & penetrat nonum decimumq; resulgens
 Orbem, iamq; micat vertice perspicuo.
 Omnia luminibus tacitis miracula rerum
 Lustrat, & intentus singula quæq; notat.
 Et patris ad solum vastum miratur Olympum,
 Letus & inter auos carmina dia canit.
 Sub pedibus Lunam, Solem, cœlosq; sonantes
 Prospicit: & retro sidera cuncta trahi.
 Mercurium, Venerem, Martemq;, Iouemq; benignū,
 Saturnumq; grauem motibus ire vagis.
 Et gelidas Arctos, Hyadas, Pegasusq; volucrem,
 Pleiadas, Cygnum, Niliacamq; Lyram.
 Coruum, Angues, Hædos, Ariadnes luce coronam
 Conspiciam, Anticanem, Siriacumq; iubar.
 Craterem, Arcturum, Leporem, Delphina, Canopiū,
 Argoa, quæ Heroas vexcerat ante salo.
 Zodiacum cernit, Zonas, Sarraca, Booten,
 Signaq;, & Eoas occiduasq; plagas.
 Spectat vtrumq; polum medius, tropicosq; serenos
 AEgoceri, & Cancri, mox sine fecē diem.
 Cœlestesq; uices, positasq; sub ordine stellas,
 Vnde fluunt imis omnia nata locis.
 Deniq; nil toto celo latet undiq; regem,
 Quem modo Vlyssippo detinuit gremio.

Quonia

Quoniam hic de septem erraticis stellis, videlicet, Saturno, Ioue, Marte, Sole, Venere, Mercurio, Lunaq; facta mentio est. Quædã in vniuersum de illis dicere non erit ab opere alienum. Eaq; nonnullis studiosis vtilia fore haud dubium est.

Platonici metallis planetas comparant. Tribuunt enim Saturno plumbum, Ioui helectrum, Marti ferrum, Soli aurum, Veneri Orichalcum, Mercurio stannum, argentum Lunæ, Vnde qui de metallorum Metamorphosi scribunt, plumbum Saturnum, stannum Iouem, ferrum Martem, aurum Solem, æs Venerem, viuum argentum Mercurium, argentum Lunam nuncupât.

Arabes soli cerebrum, & cor ad scribûr, Lunæ stomachum, Saturno splenem, hepar Ioui, sanguinem Marti, Veneri renes, & genitale semen, Mercurio linguam, & os. Color Saturno candidus, Ioui clarus, quod inter stellæ superioris rigorem, ardoremq; inferioris mediis feratur, Marti igneus, Lucifero candens, Vesperis refulgens, Mercurio radians, Lunæ blandus, Soli quum oritur ardens, postea uero radians.

Saturni Martisq; stellæ perniciosæ dicuntur, Iouis ac Veneris salutare, vtri usq; naturæ Sol, Mercurius, Luna. A planetis homini septem munera tribuuntur. Contemplationis donum Saturnus ministrat, imperandi potentiam Iuppiter, magnitudinem animi Mars, sensum opinionisq; claritatem Sol, amorem inspirat Venus, pronuntiandi & interpretandi solertiam Mercurius adiuuat, generationis officium Luna.

Errantes stellæ quotidie cû mundo vertuntur ab ortu in occasum, præter quem motum alium habent aduersum huic per duodecim signa, quem Saturnus perficit annis triginta, Iuppiter duodecim, Mars duobus, Sol, Venus, Mercurius singulis, Luna mense. Id vnum constat & Solem & Lunam incredibili celeritate intra quatuor & viginti horas terram ambire, ac motu contrario Solem anno, mense Lunam signorum Zonam percurrere, quod oculis nostris videmus.

Sol ab oriente in occidentem celerrime rapitur alterutro æquinoctio, tardissime vero solstitio, brumaq;. Quanto enim stellæ polis viciniores sunt, tanto tardius mundi circuitu feruntur.

De Veneris stella.

Lucifer quum ante solem oritur dicitur stella Iouis siue Phosphorus.

Quum vero sequitur solem dicitur Veneris stella siue Hesperus, Vesper & Vesperugo, Sed quod antecedere Solem, & post occasum sequi videatur in quocumq; Horizonte, maior octauæ orbis circulus in quo Lucifer est, & longitudo siue distantia sunt in causa.

Tres in mundo globi sunt omnibus gentibus conspicui, Sol, Luna, terra. Sol distinguit tempora, Luna ducit aquas, Terra continet mortalium genus, & reliqua omnia.

Arctos, vrsam maiorem Helicen Calisthoq; dictam Lycaonis Arcadiæ regis filiam, Minorem Cynosuram ex Iouis nutricibus vnam. Quarum maior. 21.

minor uero .7. constat stellis. Hyades stelle quinque, secundum Higini-
 um septem in capite Tauri, ita dictæ quod nõ sine pluuia exoriantur, Easde
 Plinius Succulas appellat his uerbis, Qualiter in Succulis sentimus accidere,
 quas Græci ob id pluuio nomine Hyadas appellant. Circa Cygnum in
 cælo in siderum configuratione est alatus equus, quem Pegalum uocant.
 Hunc Ouidius e sanguine, qui ab exciso Medusæ capite defluxit, genitum
 esse ait in Faustis. Creditur hic cæle grauido ceruice Medusæ, sanguine res-
 perlis profiluisse comis. Eundem & uolucrum fuisse testatur. Huic supra
 nubes, & subter sydera lapsa, Cælum pro terra, pro pede penna fuit. Idem
 quod inter sydera relatus sit etiam docet. Nunc fruitur cælo quod pennis
 ante petebat, Et nitidis stellis quinque, decemque micat. Pleiades stellæ
 septem sunt in dorso Tauri, septimam tamen uix cernimus. Nomen habent
 Græce a nauigando, quod ortu suo nauigationis tempus ostendant.
 Hæ uerno tempore oriuntur, occiduntque autumnno. Vocantur & Atlántides,
 quod septem Atlantis filiæ sint, inter quas est Maia Mercurij mater. Vergiliæ
 quoque uocitatæ sunt, quod uere oriuntur, ut dictum est,
 Lyra ultra notam significationem est cæleste signum. Varro lib. 2. de Re ru-
 stica. cap. 5. Hoc secundum atri exortum facito: quod Græci uocant Lyra.
 Eadem nostri. Lyra occidit quarto Nonas Februarij, uel certe Calendis Fe-
 bruarij, idque noctu, teste Higino, quando occidunt terga Leonis. Ouidius, 2.
 Fasto. Illa nocte aliquis tollens ad sydera uulcum dicet, Vbi est hodie, que
 Lyra fulsitheri? Qui poeticam Astrologiam scripserunt, uolunt hæc
 Lyram esse a Mercurio primum inuentam in Cyllene Arcadiæ monte. Secun-
 dum alios in Nili ripis ex concamerato inuersæ testudinis cortice quiddam
 uentis dulce sonante, & ab eo Apollini donatam. Apollinem autem inuenta
 cythara Orphea Lyram concessisse, mortuo autem Orphea, a Musis in cæ-
 lo collocatam. Alij dicunt esse Lyram Arionis cytharædi, qui floruit tempo-
 re Periandri Corinthiaci tyranni, & fuit omnium cytharistarum primus.
 Coruus cum Angue & Cratere Austrinâ inter sidera effigiatus est. Angues
 in cælo, ut perhibent Astrologitres. Vnus in septentrione inter duas ursa
 Alter Ophiuchi, hoc est serpentarij, Tertius Australis, in quo sunt Crater &
 Coruus. Hædi sunt stellæ duæ in Aurigæ, uel Erichthonij manu, nõ
 longe a plaga Septentrionali. Hi ortu suo & occasu magnas cient tempesta-
 tes, Oriuntur quinto Calen. Octo. & pridie Nonas eiusdem mensis,
 Quum Liber pater Ariadnam Minois regis Crætæ filiam duceret uxorẽ. Vul-
 canus, aut secundum Higinium, Venus coronam nouem gemmis decoratã
 eidem primum manus obtulit, quæ postea ab ipso libero inter sydera effigia-
 ta est. Constat hæc nouem in rotundo dispositis stellis, sed ex his tres clarius
 cæteris lucent. Anticanis siue Procyon, Canis minor est, sic nomi-
 natus,

natus, quod ante canē oriatur. Cicero. Anticanē Procyon Graio qui nomine fertur. Siriacum iubar id est Sirij splendorem. est enim Sirius ingens sidus in ore maioris canis, unde & Canicula dici consuevit. Cernitur in speculo etiam meridie imposito aquis contra Solem. Hæc stella, quum horis matutinis exoritur Solis calorem mire adauget, de cuius vi multa Plinius refert.

Craterem. Crater & coruus sunt super Australem anguem, vt dictum est.

Arcturus stella magna est inter Bootæ pedes. Hanc vrsæ caudam pro uocis ratione dixeris.

Leporem habet Orion sub pedibus, sic appellatus, quod ex vrina Iouis, Neptuni, ac Mercurij sit genitus. Delphinus quoq; est cæleste signum. Varro. 2. de Re rust. cap. 5. Maxime idoneum tempus ad concipiendum a Delphini exortu, usq; ad dies quadraginta, & paulo plus. Lege M. Manilium, ac Higium, de siderū configuratione.

Canopus, sidus est in summo Argus gubernaculo inter Austrina sidera.

Argo generis fœminini, prima nauis fuisse creditur, qua Iasō una cū flore iuuentutis Græciæ, in Colchida nauigauit, uellusq; aureū a Medea adiutus, in Græciam reportauit. Ex hac Heroes, qui cum Iasone Colchos profecti sunt. Argonautæ dicti fuerunt, amplius numero quinquaginta, ex quibus præcipui Castor & Pollux, Telamon, Orpheus, Hercules, Hylas, Calais, Zetes. De his Orpheus lib. 1. & Appollonius in horum Catal. & Iacetus in Argonaut.

Argo hîc capitur pro cælesti signo inter Austrina sidera posito, quod etiam nauis appellatur. Oritur Prædie Martias Idus.

Zodiacus siue signifer, est uia septem stellarum errantium, vel sub quo septem stellæ feruntur errantes.

Partes signiferi sunt duodecim signa, vide licet. Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpio, Sagittarius, Capricornius, Aquarius, Pisces.

Quorum Aries, Taurus, Gemini uerno tempore adscribuntur, Cancer, Leo, Virgo æstati. Libra, Scorpio, Sagittarius autumno. Capricornius, Aquarius, atq; Pisces hyemi.

Zonæ spatia sunt inter circulos minores comprehensa. Sunt autem quinque, frigidæ duæ sub mundi uerticibus, totidemq; temperatæ, & mediæ torrida sub signifero.

Sarracæ. i. Septentriones hoc est. vij. stellæ, quarum duæ quæ pariles videntur pro bobus habentur. Reliquæ uero quinque, a similitudine, plaustrum appellantur.

Bootes, idem qui Arctophylax. subsequitur maiorem ursam, hoc est matrem Calistho. Arcas enim fuerat ante.

Poli mundi vel sphaeræ duo sunt Arcticus & Antarcticus, siue Austrinus, in quibus imaginarij axis voluuntur extremitates.

Tropici duo, Canceri & Capricornij. Tropicus Canceri, qui æstiuus & æquinoctialis vocatur.

Capricornij, qui hybernus, & brumalis. Tropici extremas metas Solis comprehendunt.

Ægoceros Græce, Latine Capricornius. Cælestes uices. i. cælorum motus et cursus. Vnde fluunt, &c. Omnia quæ generantur in

mari, terraq; , proueniunt ex influentia cœlesti & feminalibus virtutibus, existentibus terra mariq; , tam late supinis, & genitales causas accipientibus quasi intra gremium ex sublimi. Machinaq; , inferior superioribus (teste Philosopho) lationibus regitur, necnon gubernatur.

Desuper. i.
ex altissi-
mo cœli
uertice.

Cœrula .s.
maria cœ-
rulei colo-
ris.

*In tres diuisum partes circumspicit orbem,
Europam, Asiam, desuper & Libyam.*

*Montes, & syluas, fluuios, camposq; , patentes,
Cœrula cum scopulis, inuia lustra, lacus.*

Terram mari non opertam in tres diuidimus partes Europam, Asiam, Aphricam. Europa vergit ad occidentem, Asia ad orientem, Aphrica vero ad meridiem. In Europa regiones præcipuæ sunt Britannia, Hispania, Gallia, Germania, Rhetia, Vindelicia, Noricum, Pannonia, Illyria, Dalmatia, Italia, Cynus siue Corsica, Sardinia, Sicilia, Sarmatia Europæa, Taurica, Chersonesus, Macedonia, Epirus, Achaia, Peloponnesus, Eubœa, Creta, quam nunc Candiam appellamus. In Asia Pontus, Bithinia, Phrygia, Lycia, Galatia, Paphlagonia, Pamphylia, Cappadocia, Armenia minor, Cilicia, Sarmatia Asiatica, Colchis, Iberia, Albania, Armenia maior, Cyprus, Syria, Phœnicia, Palestina, Iudæa, Arabia, Mesopotamia, ita dicta, quod inter Tygrim & Euphratem constituta sit, Babylonia, Assyria, Media, Persia, Parthia, Carmania, Margiana, Scythia, Aria, Arachosia, Gedrosia, India, Taprobana. In Aphrica, quæ Libya olim dicebatur, Mauritania, Numidia, Aphrica proprie dicta, in qua Carthago è regione Siciliae, Cyrenaica, Aethiopia. Aphricam vocant quasi sine horrore, vel frigore. In hac celebratissimus ille Nilus, quem ex Lunæ montibus ortum esse diximus in Cataclysmo.

*Quumq; , Tago ad ripas oculos conuerteret vltro,
Mœnia respiciens, Acropolimq; , suam.
Reginam misero rumpentem viscera planctu,
Et fratrem Henricum, cumq; , Nepote Nurum.
Magnatesq; , alios fidißima pectora flentes,
Germanamq; , suam vidit ab arce poli.*

Ordo est

O Rdo est. Ioānes qui pauloāte discesserat ex ima mūdi ualle, uidit. i. def-
pexit ex altissima cæli parte, fratrem Henricum. f. Cardinalem prudē-
tissimum Lusitanie, circa diuina & humana, moderatorem. Nurum. f.
Ioannam Caroli Cæsaris filiam, regis Sebastiani matrem. Cum nepote. f.
rege Sebastiano. Magnatesq; alios flentes. i. Proceres illachrymantes, ap-
positio fidissima pectora. i. constantes animos habentes. Germanamq; su-
am. i. principem Mariam.

*Ad quos hæc, frater, coniux Catharina valete,
Sit modus in fletu, non opus est lacrymis.*

*Nam meliora tenent post mortem regna, fruorq;
Veris delitijs, cum genitore meo.*

*Filius atq; me us nuper florente iuuenta
Raptus, me sequitur, me colit atq; fouet.*

*Diuaq; me pariter genitrix comitatur, & ipsa
Filia, Germani, Cæsaris vxor, aui.*

Cum genitore meo. f. Emanuele rege. Filius. f. Ioannes princeps, regis
Sebastiani pater. Genitrix. f. regina Maria. Filia. f. princeps Maria,
Philippi Hispanie regis vxor, Caroli principis mater. Germani, Ludo-
uicus, Fernandus, Alfonsus Cardinalis, Eduardus, Isabella Caroli Cæsaris
coniux, regisq; Philippi mater. Aui. i. omnes maiores ab Alphonso
rege primo Lusitanie.

*Præterea regum multorum concio sancta
Occupat hanc sedem, que mihi semper adest.*

*Hic requies animæ, requies hic certa laborum,
Vitaq;, quam interris viximus, vmbra fuit.*

*Tu venerande Nepos, animo charissime nostro,
Viue Deo, & sceptri sit tibi cura tui.*

*Et puer, & quando veniet robustior ætas,
Reginæ nostræ coniugis esto memor.*

Clarissim.
Reg. Seba.
nepoti pie-
tatem, iu-
stitiã, regi.
Catharinã
& dilectis.
fratrem
Henricum
cõmendat

Utq; ego dilexi, sic tu sapienter amato,
 Præq; tuis oculis numinis instar erit.
 Hæc tibi sit firmum nostri quoq; pignus amoris,
 Hanc venerare Nepos, & reuerere pie.
 Frater & Henricus, quo non mihi charior alter,
 Sit pater & tutor, præuius atq; comes.
 Consilio cuius regnum, populosq; beatæ
 Dextræ commissos, rexeris absq; dolo.
 Consule supplicibus, Regis grauitate superbos
 Corrige, iustitiam, iusq; fidemq; cole.
 Pectore clara Nurus mœstas depone querelas,
 Hactenus & socerum sit gemuisse satis.
 Iam satis atq; super flesti properata Mariti
 Fata tui, questus comprime, ne lachryma.
 Ne fle casta Soror, durumq; ex corde dolorem
 Pelle tuo,, uiuo, me altus Olympus habet.
 Quū exanimum corpus Bethleemia templa recōdēt,
 Et vēstra fuerint ossa sepulta manu.
 Omnes ad tumultum solennia sacra quotannis,
 Christi paræ in laudem Virginis efficite.
 In quibus omnipotens trinus celebretur & vnus,
 A Lusitanis tempus in omne Deus.
 Vos mihi dilecti lachrymas cobibete Quirites,
 Atq; valete diu. vix ea fatus erat,
 Quum pater Emanuel gnatum deduxit in aulam
 Supremi Regis, Lysiadumq; choros.

Ioannā Ca
 ro. Cæsa. fi
 liā nurū,
 sororemq;
 Mariā ad
 fatur ex cę
 lo.
 Sacra fieri
 a suis quo
 tannis iu-
 bet in mo
 nasterio d̄
 Bethleem

Ad proce
 res.

Landia

Laudat uterq; Deum, celebrantibus vndiq; diuis,

Heroascircum, Cœlicolasq; pios.

Purpura quos vestit, decorant quos florea ferta,

Et merito recreat gloria, Christus amat.

In quorum cœtu regum placidissimus æuum

Viuit in æternum, præ niue candidior.

Egerat in terra absq; ullo rumore sinistro

Tempora, sed cœlo premia digna capit.

Etherias arces, spaciosq; regna Tonantis

Nunc videt, & gaudet gaudia vera videns.

Maxima laus illi fuerat, dum degit apud nos,

Post obitum vero fama per astra volat.

Fama per astra uolat, semperq; futura perennis

Glorificat regem, concinit, atq; leuat.

Cœlicola -
rū ornatue

Apotheo -
sis cōmen -
tatio.

APOTHEOSEOS

FINIS.

14

umpit, & horum, & ceteris est confusa cœlis.

Brachia iactant, atq; ardentia lumina celo

Tollentem, & forti crudelia sidera regi

Clamant, & matres frustra retinere dolentes

Conantur manibus charum complexa cadaver,

Vestibus abruptis, flammam atq; capillos,

Proces vultus verten, miseranda feneros,

D

IN OBITVM CHRISTIANISSI
 mi, atq; inuictissimi Ioannis tertij, Lusitaniæ & Al
 garbiorum regis, dominiq; Guineæ, Indici, Afri
 ci, Persici, Arabici, Æthiopici, serenissimæ,
 atq; præstantissimæ Reginæ Cathari
 næ lamentatio, á Cadabale
 Grauió Calydonio edita.

herculei a
 nimosi,
 aut ab Her.
 originem
 ducentis.

Vum regina potens magno generata
 Philippo,
 Coniugis Herculei penitus morientia
 membra

Vidit, & ipsam animam regem exhalare morantem,
 Regem expirantem, alto quem recolebat honore,
 Huc illuc rapitur, duro tristissima fato.
 Concidit, & miseræ subitus calor ossa reliquit,
 Semianimisq; fuit, totoq; expalluit ore
 Scissa comâ. rabidus lachrymas dolor intus obortas
 Deuorat. ingemuit, cubitoq; innixa resedit,
 Atq; iterum cecidit, iacuitq; solo, moribundæ
 Caligant oculi. nullum generosa virago
 Protulit eloquium, gelidoq; simillima saxo.
 Marmoreo imposta est thalamo, tenuiq; pepen dit
 Spiritus ex filo, magnatum ante ora suorum.

Postquam animus redijt, corpusq; exangue mariti
 Aspexit, siluit. singultibus ilia crebris

Rumpit

Rabidus l.
 d. i. o. d. In
 magno do
 lore exocu
 lis non ma
 nât lachry
 mæ intus
 ab fumen
 te dolore.
 tenuitq; p.
 S. ex f. i. pa
 rum abfu
 it quin ex
 piraret.

Rumpit, & horrificis mens est confusa tenebris.
 Brachia iactantem, atq; ardentia lumina cælo
 Tollentem, & forti crudelia sydera regi
 Clamantem, matres frustra retinere dolentes
 Conantur. manibus charum complexa cadauer,
 Vestibus abruptis, flauos laniata capillos,
 Ad proceres vultus vertens miseranda seueros,
 Multa quidem, & simul hæc lacerato pectore fatur.

TRISTISSIMA REGINÆ

lamentatio.

Regale decus clari genitoris imago,
 Iustitiæ columen, fidei seruator & au-
 ctor,

Eoæ sulcator aquæ, domitorq; ferarū,

Rex armis, rex pace potens, rex in chyte bello,
 Hesperia lumen, regum venerabile sydus,
 Lysiadum splendor, diuūm veneranda propago,
 Vnica desertæ spes, portus & anchora sacra,
 Fortis Alexander, Christi memorabile donum,
 Dulcis amor patriæ, qua te regione requiram?

Hei mihi cur viuo? Quid me generose Philippe?

Cur pia me mater genuisti sic dolituram?

Heu quid agam regina potens modo? regia coniux,
 Regibus & regum gnatis comitata, marito

D 2 (Qualem

.S. Emanu-
 elis.

Lysiadum
 pro Lyfia
 darum.

Lusitania,
 & Lysiadæ
 dicuntur a
 Lyfa cum
 Libero pa-
 tre bacchá-
 te, Lege
 Plin. lib. 3.
 cap. 1.

(Qualem terra tulit nunquam) coniuncta, beata,
Laudibus, & vastum merito celebra ta per orbem,
Nunc trabor infelix fati, me casus acerbus
Præcipitem in longos misitq; deditq; dolores.

Heu quæ bator meis doleo, timeoq; futura,
Rege meo careo, dulci priuata sodale,
Quem mihi legitimus Domini concesserat ordo.

Princeps
Ioannes.
generatio.

Filius ille meus miserabile pignus amoris
Infelix periit, nuper florente iuuenta.

Occidit ante diem matri gratissima proles,
Qui mihi tot planctus, luctus, lachrymasq; reliquit.

Maxime tu regum gnati post fata iacentis

Ante diem, matris qui tristia damna leuabas,

Mortuus ecce iaces, letali vulnere lapsus,

Mortuus ecce iaces, mihi lamentabile funus.

Thesb. An
dromache

Non aliter crucior quam quum Thebana superbū

Hectora Thessalico raptatum ex axe videbat.

Vt Cassandra suos gemuit per Littora Troiæ,

Atq; Hecube Priamum, extinctum sua mater Ac.

Sic mea mortiferi penetrāt præcordia fetes, (chillē.

Sic mea lugubri rumpuntur viscera fletu.

O funesta dies, o semper flebile tempus,

O mors duxa viro, quo non præstantior alter

In terra genitus, regni est moderatus habenas.

Ampliatio.

Heu cordis solamen abit, lamentaq; restant,

Nulla dies vnq; curis, lachrymisq; vacabit

Dum

Dum viuam, & semper fuerit lux ipsa dolenda,

Inq̄ dolore meo nemo solabitur egram.

Flete omnes mecum, terram quicumq; habitatis,

Quicumq; imperium geritis, rerumq; potiti.

Fleteq; primates orbis qui scepra tenetis,

Et bifido sacram velatis tegmine frontem.

Exululent montes, syluæ collesq; virentes,

Robora cum scopulis, silices & marmora dura

Illachryment mecum, horrendumq; exhibilet aura.

Contremat & tellus, tenebrosus lumina Titan

Condat, & obscuro palleſcat Cynthia cornu.

Luna prouarijs potestatibus diuersa nomina fortitur. in cœlo dicitur Luna, Lucina, Phœbe, Iuno. In Inferno. Proserpina, Persephone, Hecate. In syluis Diana, Cynthia, Delia. In triuijs, Triuia. Alia nonnumquam pro alijs ponuntur apud poetas

Et mare cœruleum perflantibus undiq; ventis

Infremat, atq; meis resonet clamoribus Echô,

Omnia testentur talem tantumq; dolorem.

O virtutis amor priscorum gloria morum,

Non Numa Pompilius te relligiosior ipse,

Numa Pompilius Pythagoricus, vir omnis diuini atq; humani iuris consultissimus, quū ageret Curibus a Roma. patribus accitus rex, creatus est.

Festaq; omnium pace annos. 43. regnauit. Lege Liuium. Hic ost Romulum obtinuit imperium. Deorumq; cultum instituit. Lege plinium lib.

18 cap. 2.º Traianus fuit iustiss. imp. Lege Plinium de uiris illustr.

et Bapt. Egnat. —

Nec te (vera loquor) Traianus iustior olim

Exiitit. O patrie merito pater aurea mundo

Sæcla reduxisti, diuino numine ductus.

Nullo se tellus tanto iactavit alumino,
Vnquam, nec dabitur longo post tempore talis.
Herculeas voti compos superare columnas
Cernere, & ardenti terras sub sole iacentes
Ausus, & immensæ transcurre Tetrios vndas.
Nempe super Goam, super ardua mœnia Dij,
Atq; per Europen, Asiam Libyamq; perustam
Solibus æthereis, victor tua signa tulisti.

Cultor pacis eras, fidei templiq; columna,
Id quod erat iustū, sanctumq; piumq; probabas.
Christicolas inter pugnas, cædesq; cruentas
Detestabaris, sanctorum dogma secutus,
Non nisi cum Mauris horrentia bella gerebas.
Pieridum cultor, veræ pietatis amator,
Occiduis præstas populis peramabile lumen,
Doctas cum in patriam laudabile munus Athena,
Egregias artes, Phœboq; Helycona sonantem,
Antraq; Thespiadum, sacras & Tormidos vndas
Transfers, & Musis collegia sacra dedisti,
Muneribusq; tuis floret Conimbrica diues.

Eloquioq; uiret Graio, sermone latino
Exuperat veteres Academia tanta. Lycurgus,
Bartolus, Alciatus, Solon, magnusq; Cleantes,
Democritusq; Cato censorius, & Radamantibus,
Pythagorasq; iterum superas reuocatus ad oras,
Pindarus, Ascræus, Sophocles, Cyrhæus Apollo,

Battiades

Ascræus.
Hesiodus
ex Acra, O-
ppido Boo

u.

Battiades Varro, Gallus facilisq; Menander,
 Atq; alij vates, quos ingeniosa vetustas
 Excolunt, doctiq; uiri, sandiq; periti
 Intrate spirant, sedes veneranda Pyrenes,
 Iamq; Maro redijt, Rhodiusq; reuixit Homerus.

Mortuus ipse iaces, quanquam tua fama perennis
 Viuat in aeternum, video mea vulnera, noctes
 Atq; dies semper planctu, gemituq; dolebo.

Spiritus astra tenens, caelestia regna frequentat,
 Et meritis fulgens verissima gaudia caeli
 Nunc habet, & regis supremi numen adorat.
 Regia clara poli recreat, te lucidus aether
 Angelicos inter coetus fouet, atq; moratur.
 At regina dolens lachrymarum ualle relinquit,
 Diuitiasq; meas Bethleemica busta tenebunt,
 Atq; quid fiet miserabilis esca cadauer
 Vermibus, heu solam quid me sic deseruisti?
 Tecum ibo, iungarq; tibi, claudarq; pheretro,
 Ibo simul, tecum moriar, condarq; sepulchro.

Qualis per medias nauis iactata procellas
 Frangitur, & tumido fluctus bibit ipsa profundo,
 Talis ego ingenti curarum mole sepulta,
 Non procul extremam morientis suspicor esse
 Horam, tantorum omnipotes miserere laborum,
 Quos patior: lapsis seropem pater vnice rebus,
 Ne in paenam semper regina miserrima uiuam.

Battiades,
 Callima-
 chus poet.
 filius Bat.

Pyrene -
 fuit regina
 quaedam
 Herculis
 (ut perhi-
 bent) filia,
 quæ Coni-
 bricæ pri-
 ma funda-
 menta le-
 cit, cuius
 effigies in
 eiuldē ur-
 bis arce cū
 sceptro,
 leone, at-
 q; dracone
 undiq; sep-
 ta cernitur

Bethleem
 est celebre
 monacho.
 diui Hier.
 cœnobiū,
 in ostio Ta-
 gi, ubi Lusit-
 ania sepe
 liuntur Re-
 ges.
 Doloris ā-
 plicatio.

Hoc Regnum serua, paruumq; tuere nepotem
Qui mare, qui terras, mundos, populosq; superbos,
Lusitanorum virtutē Oriente subactos,
Gangaridas, Seres, Turcas, pictosq; Gelonos
Sauromatas, Arabes, Parthos, Garamantas & In-
Caras, & Armiferos lelegas, Lyciosq; rebelles, (dos
Quosq; tenet gremio diris Pharsalia bellis
Cognita, quiq; tuos habitant Pamphylia campos,
Quiq; colunt saltus, opulentaq; regna furentis
Æmonia, & vitam degunt, qua currit Enipeus.
Quiq; Lycaoniæ felicia iugera vertunt,
Quiq; Cyrenæas proscindunt vomere glebas.
Quasq; premit gentes Aries, & Syrius ambit
Æstifer, igniuomusq; Leo, Septenq; Triones.
Quasq; oriens nitida perlustrat lampade Phœbus,
Et Piger Arctophylax alto de vertice mundi
Cernit, qua pontus glaciali frigore torpet
Quasq; lauat rapido lutulentoq; amne Niphates,
Fœtifer & Nilus, Nabatheaq; regna morantur,
Infidosq; Getas, Mauros, Medosq; feroces
Et regat, & teneat sanctis sub legibus olim.

De Traiano, cuius meminit author in illo versu, Nec te
(vera loquor) Traianus iustior olim exitit. Necnon de
de varijs populis, & regionibus a prudentissima regina (qui
inuitissimo regi Sebastiano felicem rerum statum pie pre-
caretur) memoratis, admonendum paucis esse lectorem
studiosum censui, ne .s. apud alios cum labore quæreret,
quod hic facile inuenire possit. Lege igitur, & nostris fruere
vigilijs, quas prouida mente cum vita computamus.

Optimus omnium externorum principum, primus Traianus adoptione Neruz imperium meruit. Domitac foris, sanctus & clarus. Nihil habuit omnino, in quo culpari posset. Amicitiarum cultor, humani diuiniq; iuris consultissimus. Simplicium & eruditissimorum ingeniorum admirator, & à Musis literisq; non abhorrens fuit. Quanta fuerit in eo probitas, acclamationes principibus exhiberi solitæ declarant, quàm Augusti felicitatē, Traianiq; bonitatem his suppliciter adprecarentur. Vnde ex duorum illusterrimorum principum, s. Numæ Pomp. atq; Traiani comparatione, quicumq; sanæ mentis, qualis Christianissimi regis Ioan. in vita extiterit omnigena virtus, recte nouerit.

Cares pop. Carię regionis Phrigyæ. Leleges pop. Asiæ, atq; Bœotiz, Thessaliæ, aliarumq; regionum.

Lycij pop. Lyciæ regionis Asiæ. Pharsalia Thessaliæ ciuitas, vnde Pharsalici campi. Pamphylia, regio est Asiæ minoris. Aemonia eademq; Thessalia. Enipeus flu. Thessaliæ, Lycaonia regio Gallatæ cõtermina Cyrene regio Aphricæ iuxta Syrtes tritici fertilis.

Gangaris Indorum regio, vnde Gangaridæ. Seres, populi indorum orientales. Turcæ Europæ Asiæque P. op. terribiles bello, Christianis infel

sti. Geloni Pop. Sarmatiæ, Agathyrsis finitimi, qui, brachia, crura atque ora pingunt. Sauromatæ siue Sarmatæ, Sarmatiæ patentis ad Arcton pop. a lacertinis oculis sic dicti. Arabes noti sunt vltra mare rubrum in Asia. Parthi Armeniæ pop. acerrimi bello.

Garamantes pop. Ibyæ interioris. Indus fluuius Orientalis, Indiam ab occasu abluens, à quo tota regio nomen accepit. Hunc in iugo Caucasi montis, qui vocatur P. aro pamissus, aduersus Solis ortum effusum aiunt. In se. 19. amnes accipit. Ac colæ huius, totiusq; regionis illius pop. Indi appellantur. Niphates fl. atq; mons Armeniæ.

Nilus celebratissimus Ægypti flu. fœtifer. i. omnia fœtificans. Plinius lib. 7. vbi fœtifer potu Nilus inquit. Nabathæa regna, Arabiæ contermina sunt. Getæ pop. Scythiæ Septentrionem versus, inter quos familiaris noster Ouid. exulauit. Mauri pop. sunt vtriusq; Mauritaniæ, in Aphrica. Medi pop. sunt regionis Mediæ, à Medo Medæ filio dicti.

Qui si fata dabunt, veniet quum fortior ætas,

Immortale decus, palmas clarosq; triumphos

Duxerit, & toto victor celebrabitur orbe.

Hoc concede pater, rerum cui summa potestas,

E

Tu q. Dei genitrix Virgo sanctissima regem
Qui venit in lucem vasto demissus Olympo,
Lusitanigenis per tempora longa relinque
Fer precor auxilium miseræ, præstaq. leuamen,
Quando aliter nequeo miserandam ducere vitam.

PRUDENTISSIMÆ
reginæ Catharinæ lugubris
querimonie finis.

SERENISS. AC PRÆCELLENTISS. PRIN
cipis Mariæ clarissimi Ioannis Lusitaniæ, & Algarbiorū
regis, prudentissimæq. reginæ Catharinæ filie,
Invictissimi Philippi Hispaniarum regis
clarissimæ Vxoris, præstantissi-
mi q. principis Caroli matris
Epitaphium, a Cadabale
Grauio Calydonio
editum.

Onditur hoc tumulo quondam formosa Maria,
Vix tria lustra gerens, nupta Philippe tibi,
Hic iacet ecce Deo semper gratissima Princeps
Moribus, Hesperie lumen, amorq. sue.
Huic concessit quicquid habet Natura decoris,

Vni

*Vni etiam dederat Gratia, quicquid habet.
Hanc rex Lyfiadum celeberrimus ille Ioannes,
Oceani ad vasti lit tora progenuit.*

*Hanc Catharina potens enixa est, Iulia felix
Paruam aluit, Phæbe pulchrior ipsa fuit.
Hæc vteroque populis regem paritura superbis,
Infelix peperit, mox peritura tamen.*

*Vtq; nouus Phœnix alio expirante resurgit,
Sic factus est princeps, Principis interitu.*

Phœnix, Auis orientalis a phœnice pennarum colore dicta, orbe toto celebrata. Nascitur in Arabia, aquilæ magnitudine, quæ annis sexcentis & sexaginta viuere creditur, Soli sacra in Arabia. Hec suprema senectute Cassia, Thurisq; surculis nidum construit, odoribusq; replet, & superemoriatur. Ex ossibus atq; medullis nascitur, ceu vermiculus, inde fit pullus. Principio iusta funeri prioris reddit, totumq; defert nidum prope Panchaiã in Solis urbem, & in ara deponit. Optima igitur a Grauius de Phœnice ad sereniss. princ. Mariam comparatio facta est, nam eodem quo peperit die mortem obiit, Carolusq; princeps natus est.

Signa dedere poli, tristes fulsere Cometæ,

Occidit in terris gloria nobilium.

Inuida Mors rapuit, fleuit venerabilis infans

Carolus, & matrem vix bene natus amat.

Incidit in Lachrymâ teneris fraudata sub annis,

Gaudia dum portat, prægrauæ sydus habet.

Sydus prægrauæ, Secundum Genethliacos, qui ex die atque natiuitatis hora, quos Horoscopus vocant, fortunam, vitam, successumq; pronunciant. Vnde Manilius. Vitasque hominum suspendit ab astris. ad quod aludens Bap. Man. quum de Annæ sterilitate loqueretur, sic protulit.

*Sine per astrorum cursus, radiosque calentes,
Sine Dei solo qui temperat omnia nutu.*

Lyfiadum
i. Lusitanorum.

- Iulia felix
eadem quæ
Vlyssipod.

Virtuti,
quod natura fert
tribuitur.

Hanc magni reges collamentantur ademptam,
 Ante diem raptam, nocte dieq; gemunt.
 Iam lachrymas merito fundens Hispania luget
 Tam miseros casus, & sua damna dolet.
 Non moritura iacet miserando funere rapta,
 Nam æternum nomen: lausq; decusq; leuant.
 Dum varia syluæ frondescet in arbore ramus,
 Dumq; feræ montes, flumina piscis amet.
 Gratas dum populis fruges dabit humida tellus,
 Igniuomos Titan dum reget altus equos.
 Flumina, dum montes fuerint, dum sidera cælo,
 Principis Herculeæ, fama perennis erit.
 Hoc tumulo tantæ conduntur Principis ossa,
 Delitias nostras, Parca seuera tulit.
 Supplice corpus habet, serens pietate colendum
 Pincia, sed pulcher spiritus astra colit.

CLARISS. ATQVE PRÆSTANTISS.

CATHARINÆ PORTVG. ET ALGARBIORVM

reginæ, citra & vltra mare in Africa. Dominæq; Guinææ

Cadab. Grau. Calyd. summam felicitatem, ac

beatitudinem adprecatur.

Actenus de inuictissimi regis Ioannis tertij,
 tui charissimi coniugis obitu & apotheosi,
 necnon de tua miseranda querimonia, & lugu-
 bri lamentatione, simul de serenissimæ princi-
 pis Mariæ filiæ charissimæ tuæ, Christianissimæ

miq; regis Philippi vxoris ad Superos, eternamq; gloriam dis-
 ccessu, immaturoq; funere nonnulla ex multis in tua spes gra-
 tiæ promeo Appolline adnotaueram omnium prorsus clarissima +
 Regina. Nunc vero admodum pauca obiter, ac summatim de vite
 breuitate, & humane conditionis miseria (ne quis male prou-
 dus, & sibi parum constans, nostræq; fragilitatis immemor, ali-
 quo rerum inopinato successu, aut caduco magistratus honore
 tumens, per superbiam & insolentiam, quæ nos circumstent pe-
 ricula non animaduertens, se altius æquo procliuis ad ruinam
 tolleret) grauissimorum virorum auctoritatem secutus, cōscri-
 bere non alienum esse á præcedente duxi materia. Singulaq; de
 nostra miserabili, ac lachrymosa peregrinatione, in qua mortali-
 um prope nemo impuné vitam degit (non sine studiosorum vti-
 litate) percurrerem, nisi me alienigenam & tanquam exulantē
 Vlbyssipponē, absq; patrono ac defensore penitus tacere cogeret.
 inimica bonis, scelerumq; magistra paupertas, vt cum Christi-
 ano Poeta loquar. Ad hec rara in tenui facundia panno. Qua-
 propter his, tēporis habita ratione supersedeo, plura tamen scrip-
 turus, quum aliquem Mæcenatem (quod difficillimum est) inue-
 nero. Vale plurimum, meq; in patriam statim rediturum, atq;
 longum vrgente necessitate facturum iter ama, quæ bonas artes
 earumq; cultores hucusque non oderis. Vlbyssipponē pridie Calen-
 Decemb. 1565.

DE MISERIA HUMANÆ CON
DITIONIS, AD PRUDENTISS.

reginam Catharinam.
breuifs. relatio.

HOMINIS Vita pomo videtur per similis, quod
maturum decidit sponte, aut ante iniuria tempe-
tatum, ventorum ve impetu deijcitur. Homo sus-
per terram balla est, nihil enim humana vita fra-
gillus nihil deniq; fugacius. Primum quanto periculo ac discrimi-
mine prodimus in lucem, deinde q̄ destituta, quantis obnoxia pe-
riculis infantia. Quam fugax adolescentia, quam præceps iuue-
ta. Ad hec, dimidium nostri breuis stadij auferunt conuiuia, som-
ni, lusus, ioci, præposteriq; conatus, atroce semper & vbiq; immi-
nente Atropo. Iam si pueritiam & senectam deducas de ratione
æui, queso quantulum est hoc quod relinquitur? & hoc ipsum tã-
tis circumscriptum angustijs. Sexcenta morborum genera quo-
tidie infestant, nec pauciores impetunt casus, ruina, venena, nau-
fragia, bellum, terræ motus, lapsus, fulmina, & quid non? Alius
acini granum glutuens præfocatus est, est quem potus cum lacte
pilus strangularit, neq; defuit, cui stiria gelu durata delapsa tec-
to, subitum attulerit exitium. Et hoc est animal illud, quod tan-
tos molitur tumultus, cuiusq; cupiditatibus orbis hic angustus
est. Nec mihi temperare possum, quin hoc loco Plinij verba ad-
scribam, vitæ fragilem breuitatem scitè depingentis. Incertum

ac fragile nimirum est hoc munus naturæ, quicquid datur nobis,
 malignum vero & breue, in ijs etiam quibus largissime contin-
 git, vniuersum vtiq; æui tempus intuentibus. Quid quod æsti-
 matione nocturnæ quietis dimidio quisq; suæ spatio vitæ viuit.
 Pars æqua morti similis exigitur, aut pœnæ, nisi cōtingit quies,
 nec reputantur infantie anni, qui sensu carent, nec senectæ in pœ-
 nam viuacis, tot periculorum genera, tot morbi, tot metus, tot
 curæ, toties inuocata morte, vt nullum sit frequentius votum.
 Natura vero nihil hominibus breuitate vitæ præstitit melius,
 hebescent sensus, mēbra torquentur, præmoritur visus, auditus,
 incessus, dentes etiam ac ciborum instrumenta. Et tamen vitæ
 hoc tempus annumeratur. Ad quod etiam alludere videtur nobi-
 lis illa Homeri cōparatio Iliados sexto, de caducis arborū folijs.

Tale quidem genus est hominum, quale est foliorum
 Quorum hæc ventus humi fundit, rursus illa virescens
 Profert sylua, simul quum verna afflauerit aura. Idem.
 Nihil imbecillius terra nutrit homine.

- Vergilius tam celerem æui decursum perpulchre in Mæcænatibus
 fato deplorat.

Redditur arboribus florens reuiventibus ætas,
 Ergo non homini, quod fuit ante redit,
 Viuacesq; magis ceruos decet esse pauentes,
 Si quorum in torua cornua fronte rigent.
 Vnere cornices multos dicuntur in annos
 Cur nos angusta conditione sumus?

- Æschylus apud Stobæum, vmbra fumi similem facit hominis vi-
 tam, cum dicit. Caduca molitur genus mortalium, neq; certares

est vlla, nec tuta, haud magis atq; vmbra fumi. Sophocles itē in
Atace. Nihil aliud quam vmbra, atq; flatus est homo.
Sed lachrymare magis quam scribere nunc lubet, cum miserias
humanas, quas in hac lachrymarum valle, & breuissimo vitæ
curriculo assidue patimur, recordor & mēte complector. Quod
saxum mecum non ploret, si gemitus meos miserofq; fletus, &
immutabilem fatorum ordinem videat? Miram varietatem, cer
tam legem, impar æuum rerum cunctarum in mundo contempla
mur. Oritur Sol & occidit, & ad suum reuertitur locum. Idem
- sidus Lunæq; vices, vt nos videmus, ita Cicero vidit, Plato vidit -
& antiquissima sæcula. Cursu sese terramq; fatigat Oceanus,
nec vllam vllō tempore quietem nouit. Omnes aquæ fluunt in
- mare & ipsum non redundat. Eodem vapore sursum trabūtur,
nubeq; soluta decidunt, vt iterum fluant. Sic tacito casu flumina
prætereunt ripas, nostrarumq; rerum imaginem exprimunt. Fri
gora mitescunt Zephyris, abijt Aestas, abijt Autumnus, nec
quicquam diu infra circulum Lunarem eadem visitur facie.
Mortali corpore veluti plumbo in ima mundi parte præpotens
mergitur, teneturq; animus, miracula naturæ miratur, nec admi
rationis vnquam finis est. Heu quā breui momento præterit ho
minum vita, quæ ferro simillima est, quod si exerceas atteritur,
si non exerceas rubigine corrumpitur. Vbi pius Æneas? vbi Iulius
Cesar? vbi diues Tullus? vbi Alexander ille cognomine magnus,
terrarum dominus? vbi tandem alij, quos perennis Fama vsq; ad
astra tollit? Omnes in tenuem puluerem, vmbraq; inanem con
uerfi sunt, virtus si qua fuit, sola permanet incorrupta. Duc mē

tem per ætatum gradus, nihil adeo splendidum inueneris, quod tandem non conciderit. Qui scis, qui scis inquam formose adolescens? qui scis animose vir? qui venerande senex? qui deniq; mercator auare? an craftinam lucem hodiernæ adijciant superi? Quū semel occideris, non genus quo frustra tumes, nec eorum turba, quibus cum bonam vitæ partem abstulerunt conuiuia, te amore reuocabit. Rosa pulchra est, sed cito marcescit. Quotidie ad interitū certam itineris portionem absoluiamus. Mitto quod sæpe numero ante in ipso cursu obruimur, quam portum attingere liceat. Ad hæc ludibria nascimur, agitur humanum genus rapida in occasum mortalitate. Nostri maiores præterierunt, nos abimus, posterī sequentur, omnisq; posteritas succedentium seculorum lege decurret. Quid istuc quaeso, quid istuc est? Nihil ita crebro, vt mortem videmus, nihil ita obliuiscimur, vt mortē O natura rerum prouida & ingeniosa parens, cur tam breue tēpus hominibus largita es? Cur nobiles spiritus é medio tollis priusq; orbem perspexerint? Cur gratiam Solis, pulchritudinem cæli, tot rerum facies, tot, tanta, & tam varia mundi miracula ita repente subtrahis oculis nostris? tua vis varia superat omnem vim animorum. In miseriam, atq; tristitiam nascimur, in pœnam, dolorem & luctum viuimus, in tenebris dies, atq; noctes aguntur. Natiuitas ad hæc non Cræsum ab Iro, nec regem á plebeio distinguit. Eadem sunt parturientis Reginæ, & mendicæ voces. Idem emergentis Cæsaris, & tenuissimi cuiuslibet vagitus, neq; mū dius est cauum, vnde se Monarchæ filius profert, quam vnde prodijt an ille proles. Vtinam hæc perspicerent superbi, & qui

se se falso deos esse putant. Miseros præterea mortales assidue
suspiria, lachrymæ, singultus, sollicitudines, luctus, iniuriæ, dolo-
res, exilia, tædia vitæ, morbi, calamitates, infamiæ, necessariorūq;
immatura & nobis damnosa funera comitantur, discruciant,
præcipitant, turbant, animumq; in diuersa trahunt. Breue spa-
tium vitæ nostræ, idq; per horas dilabitur. Ocysime perit hora,
cito dies, cito mensis, celeriter etiam annus, quum admodum par-
uus annorum numerus datus sit, quibus negligenter vtimur.
Nihil fortune munera prosunt, non regna, non imperia, non vr-
bes, non magistratus, non molles & præciosæ vestes, non delitiæ,
non fugitiuæ voluptates, non aurum nec argentum, nec magno
sudore paratæ opes, vt mortem vbiq; paratam fugias. Quoniã
quemadmodum nemo moritur, qui non vixerit, ita nemo viuit,
qui non sit aliquando moriturus. Vix me contineo quin familia-
ris mei ex historia mundi adscribam verba de conceptu & gene-
ratione hominum. Miseret atq; pudet æstimantem quam sit fri-
uola animalium superbissimi origo, cum plerunq; abortus fiat
odor a lucernarum extinctu. His principijs nascuntur tyranni,
his carnifex animus, tu qui corporis viribus fidis, tu qui fortu-
næ munera amplexaris, & te ne alumnū quidem eius existi-
mas, sed partū, tu cuius semper in victoria mens est, tu qui te
deum credis aliquo successu tumens, tanti perire potuisti? Atq;
etiam hodie minoris potest. Quantulo serpentis ictus dente, aut
etiam vt Anacreon poeta acino vixisse passus, vt Fabius senator
prætor, in lactis haustu vno pilo strangulatus. Is demum profe-
cto vitam æqua lance pensitabit, qui semper fragilitatis humanæ
memor

memor fuerit. Et alibi etiam de hominis natura loquens, inquit. Nulli vita fragilior, nulli rerum omnium libido maior, nulli pa-
 uor confusior, nulli rabies acrior. Deniq; cætera animantia in
 suo genere probe degunt, congregari videmus, & stare contra
 dissimilia Leonum feritas inter se non dimicat, serpentum mor-
 sus non petit serpentes, ne maris quidem belluæ ac pisces, nisi in
 diuersa genera sæuiūt. At Hercule homini plurima ex homine
 sunt mala. Hominis vita quadrupliciter finitur. s. aut natura,
 aut fato siue stellarum ictu, aut casu, aut violentia. Natura,
 cui nullum vltra centum & viginti annos spatium vitæ conces-
 sum est. Fato siue stellarum ictu, quum tres Saturni circuitus,
 & quandoq; singuli exitium adferunt. Casu seu fortuna, quæ
 ad causas diuersas pertinet, vt qui fluminis traiectu, vel ruina,
 vel incendio, vel naufragio perit. Violentia, cum gladio, vel vene-
 no, vel supplicio, vel tormentis quis enecatur. Sed huius nostræ
 miseriæ, hoc est humane fragilitatis, te Plin. ille secundus, quæ
 merito naturalium rerum mundum & thesaurum appellamus,
 aliq; complures autores melius admonebunt. Interea tamen hæc
 quantulacunq; sunt, legere, præq; oculis habere (dum alia me-
 liora tibi, inuictissimoq; regi Sebastiano, tuo charissimo nepoti
 accuratè meditamur) non sit, oro molestum præstantissima Re-
 gina, licet publico bono diuinisq; rebus in sacra deiparæ Virginis
 æde seper intenta & occupata sis. Vale plurimum. Vlysippone.
 pridie Calen. Decemb. 1565.

Deo opt. max. gloria, & laus in æternum. F2

IN QVOS DAM RVSTICANOS POETAS
tros, & Cadabalis Grauij Calydonij præceptoris sui honore, stu-
diosi adolescentis Simonis Roscij, Paschalis Roscij
ciuis Auriensis filij, non vulgare carmen.

Inuidia vobis rumpuntur viscera pigri,
Quod Grauius vates volitet super æthera, vosq;
Ingenio superet, mediæq; relinquat arena.
Non mirum est, nam huius bellis meruere coronas
Maiores quondam, Nomadumq; tulere furores
Pro duce pugnando, patriamq; fidemq; tuendo,
Hesperiam postquam Mauri euertere potente
Dextra, quum infelix regnum Rodericus haberet
Indigné, vestri runca secuere rubeta,
Atq; egere sues lapidosa per arua, bouesq;
Illotis pedibus, factis de pelle galeris
Caprina, putri recubantes stercore, seduos
Haud fallam, referamq; breui, quæ dixit Apollo.
- Sanguine præclaro natos decet esse poetas,
Rustica progenies sublimia carmina nunquam
Scribit, nec Famæ vebitur super astra quadrigis,
Vt noster Grauius, parta qui laude triumphat
- Inter mortales, totoq; refulget in orbe,
Irridetq; canes, ventosq; murmura vulgi.
Salue igitur Cadabal præsentis gloria sæcli,
Gymnasiarcha grauis, Tydæ memorabile lumen,
Quam ad Minij ripas fortes struxere Pelasgi.
- Namine Diuorum spumosa per æquora vecti.
Vosq; Poetastri ad Tarpeia saxa valetz.